

AGNÈS MARTIN-LUGAND

Šťastie mi uniká
pomedzi prsty

Ljndeni

Šťastie mi uniká pomedzi prsty

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindenisk.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Agnes Martin-Lugand
Šťastie mi uniká pomedzi prsty – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

AGNÈS MARTIN-LUGAND

Šťastie mi uniká
pomedzi prsty

Ljndeni

*Pre moje srdiečka Guillaume,
Simona-Aderawa a Rémi-Tarika*

*Šťastie je neskoré splnenie
detského prania.*

Sigmund Freud

*Pre ženu sú najkrajšími šatami
ruky milovaného muža.*

Yves Saint-Laurent

~ 1 ~

Ako každú nedeľu, ani dnes som nemala chuť tam ísť. Ako každú nedeľu, aj dnes som si dávala načas a robila všetko pre to, aby som aspoň trochu od-
dialila tú chvíľu. Ibaže...

– Iris! – zavolať na mňa Pierre. – Kde toľko trčíš?

– Už to bude! Hneď som tam.

– Poponáhľaj sa, ináč prídeme neskoro.

Prečo mal môj manžel vždy tak naponáhlo, keď sme mali ísť na obed k mojim rodičom? Ja by som dala čokoľvek za to, aby som sa z toho mohla vy-
vliecť. Jediným plusom bola príležitosť prvýkrát si obliecť najnovšie šaty. Včera večer sa mi podarilo urobiť posledné úpravy a s výsledkom som bola spokojná. Snažila som sa robiť všetko pre to, aby som nevyšla z cviku a nestratila krajčírsku zručnosť.

Okrem toho som v takých chvíľach zabúdala na všetko: na smrteľne nudnú prácu v banke, životnú rutinu a rozpadávajúce sa manželstvo. Už som nemala pocit, že vyhasínam. Naopak, ožívala som. V spoločnosti šijacieho stroja alebo pri kreslení modelov sa mi rozbúchalo srdce.

Naposledy som sa poobzerala v zrkadle a vzdychla som.

Pierra som našla pri vchodových dverách ťukať do telefónu. Chvíľu som ho pozorovala. Poznám ho už desať rokov a jeho nedeľný odev sa za ten čas ani o chlp nezmenil. Košeľa ležérneho strihu, bavlnené nohavice a jeho večné mokasíny.

– Už som tu, – zatriľkovala som.

Strhol sa ako prichytený pri čine a odložil mobil do vrečka.

– To ti trvalo, – zahundral obliekajúc si sako.

– Pozri, včera som ich dokončila. Čo na ne hovoríš?

– Veľmi pekné, ako vždy.

Otvoril dvere a zamieril k autu. Ani sa na mňa nepozrel. Ako vždy.

Presne o pol jednej naše auto zastalo pred domom mojich rodičov. Otec nám prišiel otvoriť. Dôchodok mu nešiel k duhu, brucho sa mu zaľatilo a nedeľná kravata ho čoraz väčšmi škrtila. Stisol zaťovi ruku, svoju dcéru sotva letmo

pobozkal a už ťahal Pierra do obývačky, aby si vypili tradičné portské. Narýchlo som pozdravila starších bratov, ktorí už boli pri druhej runde. Jeden sa laktom opieral o kozub, druhý na pohovke čítal noviny a spoločne komentovali najnovšie politické udalosti. Pobrala som sa do kuchyne za ženskou časťou rodinného klanu. Mama v zástere uviazanej okolo pása – tak ako posledných takmer štyridsať rokov – dozerala na prípravu nedeľného jahňacieho stehna a otvárala konzervy so zelenou fazuľkou. Švagriné zatiaľ dali najesť svojim ratoľstiam. Najmenšie im viseli na prsiach. Tie staršie prerušili sviatočné jedlo pozostávajúce zo zemiakových krokiet a plátu pečienky, aby pobozkali tetu. Pomohla som mame odstrediť hlávkový šalát a pripravila octovú zálievku, počúvajúc klebety o tom, ako pani Neviemaká vyvolala v lekárni škandál, alebo o pánovi Iksypsilon, ktorému zistili rakovinu prostaty. A mamu, ktorá podľa toho, o čo išlo, vyhlásila: „Mala by sa za také správanie hanbiť, to sa nepatrí!“ alebo „To je nešťastie, taký mladý“. Ja som bola ticho. Neznášala som tie reči.

Mlčala som aj pri stole, kde otec viedol prím. Z času na čas som pohľadom zablúdila k Pierrovi, ktorý sa v kruhu mojej rodiny cítil ako ryba vo vode. Pritom boli takí nudní a úplne iní, ako by som si priala. Aby som sa rozptýlila, obsluhovala

som ako v čase, keď som bola *najmladšia v dome*. Pochopiteľne, veď sme s Pierrom ako jediní nemali deti. Keď som sa vrátila k stolu s podnosom naloženým syrmi, oslovila ma švagriná:

– Iris, máš nádherné šaty! Odkiaľ ich máš?

Usmiala som sa a konečne na sebe pocítila Pierrov pohľad.

– Sú z povaly.

Zvraštila obočie.

– Sama som si ich ušila.

– Jasné, zabudla som, že občas niečo spichneš.

Mala som chuť jej odvrknúť, že nie je sama, ale zdržala som sa. Dnes som nechcela kaziť náladu.

– Naozaj si šikovná. Som z toho paf. Myslíš si, že by si mohla ušiť nejaké aj pre mňa?

– Ak chceš, môžeme sa o tom neskôr porozprávať.

Jej nápad dať šancu šatám bol z kategórie zázrakov. Zmeniť *look* švagrinej bola výzva, ktorú by som s radosťou prijala. Tvrdohlavo sa usilovala maskovať plné tvary – pridanú hodnotu tehotenstiev – a navliekala sa do neforemných nohavíc a pulóvrov.

Rozhostilo sa ticho, nálada ochladla. Radšej som si sadla a tému ďalej nerozvíjala. Znova som sa musela vyrovnávať so zmareným snom a bolo mi z toho ťažko.

– Je to predsa len škoda, že Iris nevyštudovala tú školu, – ozval sa starší brat.

Postavila som na stôl nedotknutý pohár vína. Naklonila som hlavu a pozrela naňho. Z jeho výrazu bolo jasné, že si uvedomuje, ako sa hlúpo preriekol. Obrátila som sa k rodičom. Nevedeli, kam sa podieť.

– O akej škole hovoríte?

– Zle si rozumela, – odvetila mama. – Tvoj brat chcel povedať len to, že z teba mohla byť dobrá krajčírka.

Uškrnula som sa.

– Máš pravdu, mami, veľmi ste ma v tom podporovali. Nemala by som na to zabúdať.

Vrátila som sa o vyše desať rokov dozadu, keď som jej ušila sviatočný komplet. Keby mi v ten deň dala zaucho, menej by to bolelo.

– Iris, hádam nechceš, aby som si na svadbu tvojho brata navliekla túto handru? Ako by som vyzerala? – oborila sa na mňa a hodila šaty na stoličku.

– Aspoň si ich vyskúšaj, mami, – prosíkala som ju. – Určite v nich budeš nádherná, tak dlho som sa s nimi babrala...

– Keď sa tak pozerám na výsledok, radšej si ten čas mala využiť na zopakovanie učiva.

~ ~ ~

Bratov hlas ma vrátil do prítomnosti. Uprene pozoroval rodičov a odrazu vyzeral spokojný s tým, že zabrdol do témy, ktorá bola počas môjho dospievania dôvodom nezhôd medzi nimi a mnou.

– No tak, povedzte jej to. Po takom dlhom čase je to premlčané. Už jej to život nezmení!

– Mohol by mi niekto povedať, o čo tu ide? – rozčúlene som vstala od stola. – Ocko? Mami?

Švagriné hodili na svojich manželov spýtavé pohľady a tiež vstali. Deti odrazu akoby náhodou potrebovali mamy. Aj Pierre vstal, podišiel ku mne a objal ma okolo pliec.

– Upokoj sa, – zašepkal mi do ucha a obrátil sa na našich. – O akú záležitosť tu ide?

– Dobre, tak ja to teda poviem, – vyhlásil starší brat, keď sa uistil, že deti nie sú nablízku. – Iris, podala si si na konci štúdia prihlášku na odevnú školu bez toho, aby si o tom niekomu povedala?

– Odkiaľ to vieš? Ale to je jedno, aj tak ma neprijali.

– Bola si presvedčená, že ťa neprijali, lebo si nedostala odpoveď... A v tom si sa mýlila.

V hrdle mi navrela hrča, začala som sa chvieť.

– Prijali ťa, lenže ty si sa o tom nedozvedela.

Akoby v hmle som počúvala, ako mi brat hovorí, že mi rodičia otvorili poštu a zistili, čo som sa im za chrbtom chystala urobiť. Vtedy som si

povedala, že len čo dokončím tú prekliatu obchodnú školu, na ktorú ma nasilu prihlásili, zatiaľ čo ja som snívala len o šijacom stroji a krajačírskom salóne, budem si môcť robiť, čo chcem. Napokon, bola som dospelá a všeličo som už mala za sebou, nemali právo mi do toho hovoriť. Skutočnosť však bola úplne iná a ja som sa o tom dozvedela až dnes: rozhodli sa prekliateho listu zbaviť a spálili ho. Zradili ma. Cítila som sa, akoby ma prešiel parný valec. Moji rodičia mi ukradli život. Podlomili sa mi nohy, preglgla som kyslú slinu nevoľnosti. Pocit slabosti sa rýchlo rozplynul, zmocňovala sa ma zlosť.

– Mrzí nás to, mali sme zakročiť...

Na kajúcne reči bratov som zvysoka kašľala. Oni dvaja nikdy nepocítili tlak rodičovskej autority. V prvom rade preto, lebo boli chlapci. Okrem toho si vybrali štúdium práva a medicíny. Samozrejme, že to viac ladilo s predstavami rodičov. Zvrtila som sa k nim, pripravená skočiť im na krk a hrýzť.

– Ako ste mi mohli urobiť niečo také? Ste... To je... Je to odporné!

– Tá tvoja rozmarná záľuba v šití bola odjakživa smiešna, – uzemnil ma otec. – Nemali sme v úmysle dovoliť, aby si skončila ako továrenská šička.

– S takou školou by som neskončila v továrni. A keby aj, čo ak to bolo to, čo som chcela? Obyčajní pracujúci vám prekážajú? Nemali ste právo pliesť sa do toho, rozhodovať za mňa, všetko zničiť...

Celé roky som ten neúspech a domnelé odmietnutie prisudzovala svojej neschopnosti. Myslela som si, že nič neviem, že nemám na šitie ani štipku talentu. Napriek tomu som sa stále zaťato usilovala zvládnuť ihlu a zdokonaľovať sa. Mohla som v tom byť o toľko lepšia! Nebyť ich, nemárnila by som čas v banke.

– To stačí, Iris! – zahriakla ma mama prenikavým hlasom. – Koľko máš rokov?

– Celý čas ste ma ponižovali, – kričala som na ňu. – Nikdy ste mi neverili.

– Urobili sme to, čo bolo pre teba najlepšie. Nikdy si nestála nohami pevne na zemi. Ako sme to mohli dopustiť šesť mesiacov pred vašou svadbou? Termín bol dohodnutý, oznámenia pripravené, šaty objednané...

– Milý Pierre, mali by ste nám poďakovať, – zamiešal sa otec.

– Nepokúšajte sa ma zatiahnuť do vašej špinavej historky a nepočítajte s tým, že vám budem vďačný. Ako môžu rodičia takto zradiť dieťa? Hovorili ste o svadbe? Práve to je to. O takejto veci sme sa s Iris mali porozprávať medzi štyrmi očami.

Nemali ste už právo zasahovať jej do života. To bola moja úloha a moje miesto.

Pozrela som na Pierra. V takých chvíľach som si spomenula, ako veľmi ho ľúbim. Keď ma chránil. Keď bol znova tým mužom, ktorého som spoznala, ktorý za mňa bojoval, vážil si ma, bol ku mne pozorný, pre ktorého som existovala. Nikdy by som si nebola pomyslela, že sa ma pred mojimi rodičmi takto zastane.

– Načo sa k tomu vôbec vraciame? – spýtala sa mama. – Čo sa stalo, už sa neodstane. A jedného dňa sa nám poďakuješ za to, že sme rozhodli namiesto teba.

– Poďme preč, – povedala som Pierrovi.

– Pravdaže, ideme domov.

– Och, Iris, zostaň tu, to bude v poriadku, – povedal mi brat.

– Všetko ste pokazili. Nemám čo robiť v dome, v rodine, kde ma nikto nerešpektuje! Ste obyčajní...

– Čo?

– Ste úbohí, úzkoprsí a obmedzení! Z vášho života je mi na vracanie... Banda buržujov.

Otec prudko vstal.

– Neopováž sa prísť, kým sa neospravedlníš.

Pozrela som sa mu priamo do očí. Pierre ma odtiahol a pošepol mi, aby som sa krotila.

– To sa nikdy nestane. Nie je na mne ospravedlniť sa.

– Iris sa hnevá právom, – obhajoval ma manžel.

S jeho podporou som možno navždy opustila rodičovský dom. Budem schopná niekedy im odpustiť? Pochybovala som o tom.

Len čo sme sa ocitli v aute, zaliali ma slzy. Pierre si ma ponad radiacu páku pritiahol a objal. Hladil ma na chrbte a šepkal upokojujúce slová.

– Nechal by si ma robiť tú školu? – spýtala som sa ho fňukajúc.

– Ale áno, – povedal po chvíli. – Poďme, ne-stráčajme tu čas.

Pustil ma, narovнала som sa, naštartoval. Hľadela som cez okno, ale všetko som mala rozmazané. Napokon, čo by som aj videla? Malomesto uprostred nedeľného popoludnia, to je to isté, ako by som povedala mesto duchov. Zúrivo som si potierala slzy. Lútosť prehlušil pocit krivdy a pobúrenie. Vrelo to vo mne. Mala som sto chutí všetko zničiť, spáliť všetky mosty. Prečo boli rodičia voči mne vždy takí zaujatí? Čo som im urobila? Čím som si to zaslúžila? Neboli schopní porozumieť mojim túžbam, pochopiť, že som chcela viesť krajčírsky salón. Čo bolo na tom zlé? Ustavične som s nimi bojovala, snažila sa dokázať, že na to mám.

Pokračovala som v šití aj napriek ich nesúhlasu s tým, aby som išla na učňovku, dokonca aj po tom, čo mi vybrali vysokú školu. Roky som ich vytáčala tým, že som si šijací stroj rozkladala v obývačke na stole, nosila iba oblečenie vlastnej výroby, hovorila o objednávkach od kamarátok a ich mám... Kým som sa utápala v týchto myšlienkach, Pierre mlčky šoféroval. Občas som na sebe jasne cítila jeho znepokojený pohľad.

Zaparkoval pred domom. Vyšla som z auta a zabuchla za sebou dvere. Počula som pípnutie centrálného uzamykania.

– Iris, povedz mi niečo, prosím... Neuzatváraj sa do seba.

Prudko som sa k nemu obrátila.

– Čo ti mám povedať? Že mi pokazili život? Že som nechcela takto skončiť?

– Pekne mi nakladáš. Nevedel som, že si až taká nešťastná.

Odrazu ma premohla únava, zvesila som plecia. Podišla som k nemu a vkĺzla mu do náručia. Bol napätý. Pred chvíľou som ho urazila.

– Pierre, s tebou to nemá nič spoločné. Zle som sa vyjadrila, prepáč mi to. Ako ti niečo také mohlo napadnúť? Mám šťastie, že ťa mám. Ale nechcela som skončiť v banke, mala som iné ambície a ty to dobre vieš, nikdy som sa tým netajila.

– Ibaže, ani ja som o tej záležitosti so školou nevedel.

– Chcela som ťa prekvapiť... Teda, keby ma prijali.

– Poďme dnu, nemám chuť rozprávať sa medzi dverami, všetkým na očiach.

Bolo jasné, že susedia, najmä naši priatelia, stáli za záclonami a špekulovali, čo sa to u pána doktora deje. Nasledujúce dve hodiny bude vyzvárať telefón. S priateľmi sme žili v najvychýrenejšej štvrti mesta. Presnejšie povedané, všetci sme bývali na piatich okolitých uliciach. Život mimo tohto okruhu pre nás neexistoval.

V dome ma ovalilo ticho, zahnilo ma do úzkych. Odkopla som balerínky, vošla do obývačky a schúlila sa na pohovke do kľbka. Pierre si dával načas, pedantne poukladal sako, peňaženku a kľúče od auta. Potom prišiel za mnou. Položil mobil na konferenčný stolík, prisadol si a rukou mi vošiel do vlasov.

– Zlato, viem, že to, čo sa stalo, je veľmi ťažké...

– To je eufemizmus.

Vzdychol.

– V jednej veci musím dať tvojej mame za pravdu: je to za nami. Minulosť neprerobíš, nemôžeš zmeniť beh vecí.

– To ma má utešiť?